

SOLOSOUND 100 COMPACT ESL

Solosound is weliswaar geen wereldwijd bekend luidsprekermerk maar de producten van deze reeds 35 jaar oude onderneming hebben door de jaren heen de muzikale harten van menig audiofiel in de BeNeLux gestolen. Solosound staat vooral bekend om hun geheel binnenshuis ontwikkelde en vervaardigde elektrostaten maar vroeger waren ook enkele conventionele modellen met moving coil units (hoofdzakelijk Audax en KEF) leverbaar.

KILIAN BAKKER

Elektrostaten hebben altijd hoog in het vaandel gestaan bij de oprichter van dit merk, getuige het feit dat George Vermeulen in de jaren '60 de fameuze Janszen elektrostaten naar ons land haalde. Begin jaren '70 richtte hij zijn eigen luidsprekermerk SoloSound op en in 1974 zag de eerste Solosound elektrostaat het daglicht. Mark A. Huinder die reeds eind jaren '70 bij Solosound stage liep, heeft na het overlijden van George (nu zo'n vijftien jaar geleden) het werk voortgezet. Solosound biedt

nog altijd service voor alle ooit geproduceerde modellen. Die service bestaat niet alleen uit reparatie maar ook uit modificatie (opwaardering tot meer recente status van ESL panelen en elektronica). Defecte Solosound elektrostaten kunnen worden ingeruild (met bijbetaling) op volledig gereviseerde ruilexemplaren (die volgens Solosound altijd op voorraad zijn). Die ruilparen zijn voorzien van nieuwe, moderne elementen, een nieuwe hedendaagse hoogspanningsunit, nieuwe interne bekabeling, verbeterde demping, hoogwaardige aansluitingen voor luidsprekerkabels, LED-indicatie, nieuw doek en nieuw gespoten frames of panelen. Voor ruilsets geldt overigens de volledige Solosound garantie van 2 jaar. Het voordeel van die omruilregeling is dat men slechts één keer naar Bussum hoeft te komen (verzending is echter ook mogelijk) want dankzij de modulaire constructie kan een Solostatic weergever binnen een dag worden hersteld (tenzij bepaalde onderdelen niet voorradig zijn; dan krijgt men een ander paar mee).

Solostatic 100

De Solostatic 100 is in feite het instapmodel van Solosound. Het doet qua styling direct denken aan de originele ESL 4 van George Vermeulen. Mark Huinder: "Ik wilde een soort remake van de geliefde ESL 4 maken". Toch is de Solostatic 100 qua technologie een heel andere weergever. Dat is ook te zien aan de moderne Velodyne subwoofer die deel uit maakt van het Solostatic 100 systeem. De oude ESL4 werd in het laag ondersteund door een halve transmissielijn zuil (door Solosound 'Acoustic Line' genoemd), voorzien van twee KEF B200 units. Mark Huinder merkte tijdens een gesprek op, dat die Solosound combo voor zover hij weet het eerste weergavesysteem was met een vrijstaande laagsectie. De Solostatic 100 panelen lopen verder door in het onderste bereik dan het ESL 4 systeem waardoor het grootste gedeelte van het belangrijke hoge laag door de elektrostaat wordt weergegeven. Bij dit hybride systeem neemt de Velodyne al het zware laagfrequent (en dus grote amplitude) werk voor zijn rekening zodat de elektrostatische panelen zich volledig kunnen richten op de weergave van hogere frequenties. Intermodulatievorming en frameresonanties kunnen bij breedbandweergevers snel optreden, vooral bij een relatief hoog afluisterniveau. Dankzij een duidelijke taakverdeling tussen de moving coil woofer en de elektrostatische

panelen kan elk segment luider spelen bij een lagere vervorming. De uiterst belangrijke 1:100 step-up audiotrafo is een puur Solostatic ontwerp en wordt dan ook naar hun specificaties vervaardigd. Het frequentiebereik van de Solostatic 100 elektrostaat loopt van 120Hz tot 25kHz, wat bepaald niet verkeerd is voor zo'n bescheiden geproportioneerd paneeltje. De nominale impedantie van het Solostatic 100 systeem is 6 ohm (2 ohm minimum) en de gevoeligheid zorgt voor een geluidsdruk van 88dB bij 1 watt aansturing (gemeten op 1 meter afstand). De 2,7 kilo wegende Solostatic 100 panelen meten slechts 70 bij 25 bij 4,5 centimeter (HxBxD). De panelen worden geleverd met aluminium voetplaten maar optionele extra sokkels en muurbeugels zijn binnenkort leverbaar. De standaard afwerking van de CNC gefreesde MDF zijlijsten is matzwart of zilver maar (tegen meerprijs) zijn ze in elke kleur leverbaar. Daarnaast is er een brede keuze aan houtafwerkingen (in satijn of hoogglosslak). Die zijlijsten zijn dankzij een slimme montagesleuf gemakkelijk uitwisselbaar. Behalve de enkele subwoofer kan men ook voor een stereopaar Velodyne woofers kiezen (vanzelfsprekend tegen een meerprijs). Voor alle Solosound producten geldt bij normaal gebruik een volledige garantie van twee jaar en vijf jaar op de audio-trafo en hoogspanningsunit, aldus de fabrikant.

Weergaveketen

De Solostatic 100 is zoals gezegd een hybride systeem met een actieve, externe laag-unit die de (wissel-) filtertaak op zich neemt. Gezien de residentiële referentieversterker, een Exposure Super XXV, geen pre-out of power-in aansluitingen biedt, werden twee oude versterkerbekenden van ondergetekende ingezet; een Linn Kairn voorversterker en een Moth 30 Series stereo eindversterker (respectievelijk ter beschikking gesteld door W&W Audio en Synfonique). De Kairn is een hoogwaardige LK-klasseker terwijl de Moth even robuust als compact is (hij meet slechts 5 bij 10 bij 32 centimeter). De Moth versterkers werden overigens ontworpen door de Britse audio-guru Stan Curtis. Samen vormen ze een compacte, no-nonsense versterkerset die perfect aansluit bij de minimalistische Solosound weergevers. Een complete lijst van alle toegepaste apparatuur is zoals altijd te vinden onder de conclusie.

Luisteren

Alhoewel het Solostatic 100 systeem min of meer wordt aangeboden als een 'fit and forget' systeem, is het toch niet 'plug & play'. Behalve het inregelen van de laagunit zal men serieus aandacht moeten besteden aan de opstelling van de twee ESL panelen. Zo bleken ze hier net te laag en teveel achterover gekanteld te staan (de MDF frame's staan onder een hoek op de aluminium voetplaten). Na enkele uren van schuiven (toe-in), het bijstellen van de verticale afstraalhoek en de hoogte (een stevig hardcover boek van zo'n 7 centimeter dik onder elke voetplaat) was de presentatie totaal getransformeerd. De 100's zijn voor redelijk ervaren luidsprekeropstellers niet onduidelijk in wat ze 'willen'; een halve dag van aandacht en geduld zou genoeg moeten zijn om goede tot zeer goede resultaten te krijgen. De Sara K. Stockfisch XRCD 'Hell Or High Water'

- ADVERTENTIE -

- ADVERTENTIE -

Luisterrijk genieten...

en het schilderwerk doen we zelf.

solosound
www.solostatic.com

"Aoife O' Donovan's stijl van zingen kan variëren van bedeesd tot zelf verzekerd, licht dreigend. De fragiliteit en sexyheid van haar zang kwamen via het junior Solosound systeem opmerkelijk goed tot uiting. De 100's weten een tonale rijkdom te combineren met een uitstekende ruimtelijke coherentie. Een uitgewogen, zuivere, ontspannen en volwassen weergave. Dit hybride weergave systeem is een geslaagde combinatie van de lichtvoetigheid van een ESL met het gewicht en de druk van een moving-coil laagunit."
HVT test Kilian Bakker februari 2010

solostatic® 100 series

Perfect definition electrostatic loudspeakers, *made in Holland*

Solosound 100
"The Young ones"
Prijzen vanaf € 1.290,-
per paar, excl subwoofer.
Te beluisteren bij:

Solosound Solostatic
1e Industriestraat 12
1401VL Bussum
035 693 49 90
www.solostatic.com

Twinstatic Audio
Breesaperhof 37
1951 KH Velsen-Noord
0251 22 61 24
www.twinstaticaudio.nl

EringaKnoop
Oostergrachtswal 125a
8921 AC Leeuwarden
058 213 87 87
www.eringaknoop.nl

werd tevoorschijn gehaald om de titeltrack te beluisteren. Tijdens de intro kwamen de sonoriteit van de bas en de lucht rond de fluit goed uit de muzikale verf. Het hoge laag klonk zeer fraai, mede dankzij de minutieuze opstelling (en afstemming van de Velodyne). Minstens even belangrijk is het feit dat de overgang tussen de laagunit en de panelen voor het gehoor praktisch naadloos was. Sara K's zang kwam zowel qua natuurlijkheid als 'musical message' overtuigend naar Bij het didgeredoo-achtige blaasinstrument van Beo Brockhausen werd het snerpend klinkende overblazen prachtig weergegeven, met een rijk en ademend geluid. Het diepe, wolkende laag van deze track klonk omarmend en los; het rolde op ontspannen wijze de kamer in. Dit is bepaald geen gemakkelijke track voor zo'n compacte weergever en toch wisten de 100's tonale rijkdom te combineren met een uitstekende ruimtelijke coherentie. Chapeau! Hell Or High Water werd lekker uitgeluisterd en bij het beluisteren van de verschillende tracks viel het op, dat er ook sprake was van een uitstekende differentiëring. Daardoor zijn klanken die door veel weergevers iets worden gemaskeerd via het 100 systeem juist zeer goed te onderscheiden. Dankzij een goede balans tussen scherpe focus en lucht werd de ruimtelijke afbeelding goed bediend, zij het met een meer breed dan diep stereobeeld. Van de Crooked Still CD 'Shaken By A Low Sound' werd de track 'Ain't No Grave' optisch afgetaast. Aoife O' Donovan's stijl van zingen kan variëren van bedeesd tot zelfverzekerd of zelfs licht dreigend. De laatste twee stemmingen worden door de meeste hoogwaardige weergevers goed overgebracht, maar de meer timide passages van haar zang blijven helaas nog wel eens onderbelicht. De fragiliteit en 'sexyheid' van haar zang kwamen via het junior Solosound systeem opmerkelijk goed tot uiting. Daarmee toonden de Solostatic 100 panelen zich als elektrostaten in de beste zin van het woord. Van de H.P. Lange CD 'The Delta Connection' werd 'Jumper On The Line' beluisterd. Het bottleneck-spel op zijn National Steel gitaar klonk heel soepel en het goed overgebrachte, kenmerkende geluid van een glazen bottleneck tegen messing snaren zorgde even voor kippenvel. De stevige drumklappen kwamen elastisch en tonaal zuiver over terwijl de zware kickdrum-stoten lekker 'pun-

chy' klonken. Niet alleen de tonale integratie maar ook de temporale coherentie (dus of alles in de tijd precies op zijn plek valt) bleek prima in orde. De Rickie Lee Jones CD Pop Pop werd van de plank gehaald om de Bobby Timmons compositie 'Dat Dere' te beluisteren (Timmons schreef overigens ook de legendarische Jazz Messengers tune Moanin'). De aanblaasgeluiden en heesheid van het saxofoonspel klonken natuurlijk terwijl het lachende kind op subtiele maar aanstekelijke wijze naar voren kwam. Er was meteen sprake van een aangename tonale presentatie met een hoge PRaT-factor (Pace, Rhythm and Timing). Rickie Lee Jones' zang kwam totaal ontspannen over en zorgde voor een grijns op het gezicht van schrijver dezes, zoals het hoort (de Monitor Audio Studio 2SE zorgt bij deze muziek voor eenzelfde effect). De grommen van de staande bas werden hier zelden dusdanig elastisch en toonzuiver weergegeven door een sub-1800 Euro weergever. Met deze muziek waren de Solostatic 100's helemaal in hun muzikale nopjes. De stereo-beeld/hoogte liet weliswaar nog wat te wensen over maar deze compacte paneelweergevers laten zich dan ook meer van hun timbrale en ritmische kant horen, dan dat ze met een grootschalige afbeelding hun opwacht maken.

Conclusie

Dit zijn alles behalve 'opvallend' klinkende weergevers en dat is overigens een pluspunt. Die onopvallendheid gaat hand in hand met een prettige zelfverzekerdheid. Dit hybride weergavesysteem is een geslaagde combinatie van de lichtvoetigheid van een ESL met het gewicht en de druk van een moving-coil laagunit. Wanneer het Solostatic 100 systeem met minimale inzet wordt opgesteld kan het desondanks voor behoorlijke resultaten zorgen. Geef dit systeem de nodige zorg en aandacht bij de plaatsing en afregeling en het zal de moeite meer dan belonen met een onverwacht uitgewogen, ontspannen en volwassen weergave. Wie op zoek is naar interieuvriendelijke, compacte en muzikale weergevers uit de 1500-2000 Euro prijsklasse zou de Solostatic 100 niet moeten overslaan tijdens de auditieve zoektocht. Elektrostaten onpraktisch, duur of moeilijk aan te sturen? Niet deze vlakstralers van eigen vlakke bodem...

Fabrikant:

Solosound tel. 035 6934 990 / www.solostatic.com
Systeemprijs Solostatic 100 (incl. laagunit): € 1.750
Solostatic 100 panelen (zijlijsten in zwart of zilver): € 1.290 per paar
Velodyne CHT-Q8 subwoofer: € 490

Toegepaste apparatuur:

Bron: Marantz CD 72II + MPA100 & Cambridge Audio Dacmagic
Versterker: Linn Kairn & Moth 30 Series One
Weergevers: Monitor Audio Studio 2SE, Stirling Broadcast LS 3/5a-V2
Kabels: Monster M1000, QED Qunex 2, QED Original
Lichtnet: Lapp/Popp strip, Belden IEC, Kemp SNS Plug

- ADVERTENTIE -